TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2019. gada 29. jūlijā *

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa – Kopienas Vīzu kodekss – Regula (EK) Nr. 810/2009 – 5. pants – Dalībvalsts, kuras kompetencē ir izskatīt pieteikumu un pieņemt par to lēmumu – 8. pants – Vienošanās par pārstāvību – 32. panta 3. punkts – Prasība, kas celta par lēmumu par vīzas atteikumu – Dalībvalsts, kas ir kompetenta izskatīt pārsūdzību, ja pastāv vienošanās par pārstāvību – Persona ar tiesībām celt pārsūdzību

Lietā C-680/17

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Rechtbank Den Haag zittingsplaats Utrecht* (Hāgas tiesa, tiesas sēžu vieta Utrehtā, Nīderlande) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2017. gada 30. novembrī un kas Tiesā reģistrēts 2017. gada 5. decembrī, tiesvedībā

Sumanan Vethanayagam,

Sobitha Sumanan,

Kamalaranee Vethanayagam

pret

Minister van Buitenlandse Zaken,

TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*], Tiesas priekšsēdētāja vietniece R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*] (referente), tiesneši K. Toadere [*C. Toader*], A. Ross [*A. Rosas*] un M. Safjans [*M. Safjan*],

ģenerāladvokāte: E. Šarpstone [*E. Sharpston*],

sekretāre: M. Ferreira [*M. Ferreira*], galvenā administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2018. gada 6. decembra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

– *S. Vethanayagam*, *S. Sumanan* un *K. Vethanayagam* vārdā – *M. J. A. Leijen*, *advocaat*,

– Nīderlandes valdības vārdā – *M. K. Bulterman* un *P. Huurnink*, pārstāves,

– Čehijas Republikas valdības vārdā – *M. Smolek*, *J. Vláčil* un *T. Müller*, kā arī *A. Brabcová*, pārstāvji,

* Tiesvedības valoda – holandiešu.

– Dānijas valdības vārdā – *J. Nymann-Lindegren*, kā arī *M. Wolff* un *P. Ngo*, pārstāvji,

– Igaunijas valdības vārdā – *N. Grünberg*, pārstāve,

– Francijas valdības vārdā – *D. Colas*, kā arī *E. de Moustier* un *E. Armoët*, pārstāvji,

– Itālijas valdības vārdā – *G. Palmieri*, pārstāve, kam palīdz *F. De Luca*, *avvocato dello Stato*,

– Polijas valdības vārdā – *B. Majczyna*, pārstāvis,

– Eiropas Parlamenta vārdā – *G. Corstens* un *R. van de Westelaken*, kā arī *O. Hrstková Šolcová*, pārstāvji,

– Eiropas Savienības Padomes vārdā – *E. Moro* un *S. Boelaert*, pārstāves,

– Eiropas Komisijas vārdā – *C. Cattabriga*, kā arī *F. Wilman* un *G. Wils*, pārstāvji,

– Šveices valdības vārdā – *E. Bichet*, pārstāvis,

noklausījusies ģenerāladvokātes secinājumus 2019. gada 28. marta tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 810/2009 (2009. gada 13. jūlijs), ar ko izveido Kopienas Vīzu kodeksu (OV 2009, L 243, 1. lpp.), kura grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 610/2013 (2013. gada 26. jūnijs) (OV 2013, L 182, 1. lpp.) (turpmāk tekstā – "Vīzu kodekss"), 8. panta 4. punktu un 32. panta 3. punktu.

2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar tiesvedību starp *Sumanan Vethanayagam*, *Sobitha Sumanan* un *Kamalaranee Vethanayagam*, no vienas puses, un *Minister van Buitenlandse Zaken* (ārlietu ministrs, Nīderlande; turpmāk tekstā – "Nīderlandes ārlietu ministrs"), no otras puses, par atteikumu izsniegt īstermiņa vīzu *S. Vethanayagam* un *S. Sumanan*.

Atbilstošās tiesību normas

Nolīgums par Šveices Konfederācijas asociēšanu Šengenas acquis

3 Nolīguma starp Eiropas Savienību, Eiropas Kopienu un Šveices Konfederāciju par Šveices Konfederācijas asociēšanu Šengenas *acquis* īstenošanā, piemērošanā un pilnveidošanā (OV 2008, L 53, 52. lpp.; turpmāk tekstā – "Nolīgums par Šveices Konfederācijas asociēšanu Šengenas *acquis*") astotajā un desmitajā apsvērumā ir teikts:

"PĀRLIECĪBĀ, ka ir nepieciešams organizēt sadarbību starp Eiropas Savienību un Šveices Konfederāciju attiecībā uz Šengenas *acquis* īstenošanu, piemērošanu un turpmāku pilnveidošanu;

[..]

TĀ KĀ sadarbība Šengenas jomā balstās uz brīvības, demokrātijas, tiesiskas valsts un cilvēktiesību ievērošanas principiem, kas garantēti 1950. gada 4. novembra Eiropas Konvencijā par cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzību".

4 Saskaņā ar Nolīguma par Šveices Konfederācijas asociēšanu Šengenas *acquis* 1. panta 2. punktu:

"Šis nolīgums rada savstarpējās tiesības un pienākumus saskaņā ar šeit paredzētajām procedūrām."

5 Šā nolīguma 2. pantā ir paredzēts:

"1. Šveice īsteno un piemēro šā nolīguma A pielikumā uzskaitītos Šengenas *acquis* noteikumus tiktāl, ciktāl tos piemēro Eiropas Savienības dalībvalstīs, turpmāk "dalībvalstis".

2. Šveice īsteno un piemēro šā nolīguma B pielikumā uzskaitītos Eiropas Savienības un Eiropas Kopienas tiesību aktus tiktāl, ciktāl tie aizstāj un pilnveido atbilstīgos noteikumus Konvencijā, ar ko īsteno Līgumu par pakāpenisku kontroles atcelšanu pie kopīgām robežām, kura parakstīta 1990. gada 19. jūnijā Šengenā, turpmāk "Šengenas īstenošanas konvencija", vai ciktāl tie ir pieņemti saskaņā ar minēto konvenciju.

3. Neskarot 7. pantu, Šveice pieņem, īsteno un piemēro arī Eiropas Savienības un Eiropas Kopienas pieņemtos tiesību aktus un pasākumus, ar kuriem groza vai papildina A un B pielikumā uzskaitītos aktus un uz kuriem attiecas šajā nolīgumā paredzētās procedūras."

Vīzu kodekss

6 Vīzu kodeksa 4., 18., 28., 29. un 34. apsvērumā ir teikts:

"(4) Vīzu saņemšanas nolūkos dalībvalstīm vajadzētu būt klātesošām vai pārstāvētām visās trešās valstīs, kuru valstspiederīgajiem ir jābūt vīzai. Dalībvalstīm, kurām nav pašām savu konsulātu attiecīgajā trešā valstī vai attiecīgās trešās valsts konkrētā reģionā, būtu jācenšas vienoties par pārstāvības pasākumiem, lai novērstu to, ka vīzu pieteikumu iesniedzējiem jāiegulda nesamērīgi pūliņi, lai sasniegtu konsulātus.

[..]

(18) Vietējā Šengenas sadarbība ir būtiska saskaņotai kopīgas vīzu politikas piemērošanai un migrācijas un/vai drošības riska pareizai novērtēšanai. Ņemot vērā vietējo apstākļu atšķirības, dalībvalstu diplomātiskajām un konsulārajām pārstāvniecībām būtu kopīgi jāizvērtē konkrētu tiesību normu funkcionālais pielietojums konkrētās vietās, lai nodrošinātu tiesību normu saskaņotu piemērošanu, lai novērstu vīzu sistēmas ļaunprātīgu izmantošanu un dažādu attieksmi pret vīzu pieteikumu iesniedzējiem.

[..]

(28) Ņemot vērā to, ka šīs regulas mērķus, proti, izstrādāt procedūras un noteikumus vīzu izsniegšanai tranzītam vai lai uzturētos dalībvalstu teritorijā [..], nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, un to, ka šos mērķus var labāk sasniegt Kopienas līmenī, Kopiena var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā regulā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi šo mērķu sasniegšanai.

(29) Šī regula ievēro pamattiesības un ņem vērā principus, kas jo īpaši atzīti ar Eiropas Padomes Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvenciju un Eiropas Savienības Pamattiesību hartu.

[..]

(34) Attiecībā uz Šveici – saskaņā ar [Asociācijas nolīgumu ar Šveices Konfederāciju attiecībā uz Šengenas *acquis*] – šī regula ir to Šengenas *acquis* noteikumu pilnveidošana, kuri attiecas uz jomu, kas minēta [Padomes] Lēmuma 1999/437/EK [(1999. gada 17. maijs) par dažiem pasākumiem, lai piemērotu Eiropas Savienības Padomes, Islandes Republikas un Norvēģijas Karalistes Nolīgumu par abu minēto valstu iesaistīšanos Šengenas *acquis* īstenošanā, piemērošanā un izstrādē (OV 1999, L 176, 31. lpp.)] 1. panta B. punktā, to lasot saistībā ar 3. pantu Padomes Lēmumā 2008/146/EK [(2008. gada 28. janvāris)] par minētā nolīguma noslēgšanu [(OV 2008, L 53, 1. lpp.)]."

7 Vīzu kodeksa 1. pants ir formulēts šādi:

"Ar šo regulu paredz procedūras un nosacījumus, lai izsniegtu vīzas tranzītam vai plānotām uzturēšanās reizēm dalībvalstu teritorijā uz laiku, kas nav ilgāks par 90 dienām jebkurā 180 dienu laikposmā."

8 Saskaņā ar šā kodeksa 2. panta 2) punktu:

"Šajā regulā izmanto šādas definīcijas:

[..]

2) "vīza" ir kādas dalībvalsts izdota atļauja:
   a) tranzītā šķērsot vai plānoti uzturēties dalībvalstu teritorijā uz laiku, kas nepārsniedz 90 dienas jebkurā 180 dienu laikposmā;
   b) tranzītā šķērsot dalībvalstu lidostu starptautiskā tranzīta zonas;

[..]."

9 Minētā kodeksa 4. panta 1. punkts ir formulēts šādi:

"Pieteikumus izskata un par tiem lemj konsulātā."

10 Šā kodeksa 5. pantā ir paredzēts:

"1. Dalībvalsts, kas ir kompetenta izskatīt vienotu vīzu pieteikumus un pieņemt par to lēmumu, ir:

a) dalībvalsts, kuras teritorija ir vienīgais apmeklējuma(-u) mērķis;

[..]

4. Dalībvalstis sadarbojas, lai nepieļautu, ka pieteikumu nevar izskatīt un nevar par to pieņemt lēmumu tādēļ, ka dalībvalsts, kas saskaņā ar šā panta 1. līdz 3. punktu ir kompetenta, nav klātesoša vai pārstāvēta trešā valstī, kurā iesniedzējs iesniedz pieteikumu saskaņā ar 6. pantu."

11 Vīzu kodeksa 6. panta "Konsulārā teritoriālā kompetence" 1. punktā ir noteikts:

"Vīzas pieteikumu izskata un par to pieņem lēmumu tās kompetentās dalībvalsts konsulāts, kuras jurisdikcijā ir pieteikuma iesniedzēja likumīgā dzīvesvieta."

12 Šā kodeksa 8. pantā attiecībā uz vienošanos par pārstāvību ir noteikts:

"1. Dalībvalsts var piekrist pārstāvēt citu dalībvalsti, kas saskaņā ar 5. pantu ir kompetenta, attiecīgās dalībvalsts vārdā izskatīt pieteikumus un izsniegt vīzas. Dalībvalsts var arī ierobežoti pārstāvēt citu dalībvalsti – vienīgi, lai pieņemtu pieteikumus un reģistrētu biometriskos identifikatorus.

2. Ja pārstāvošās dalībvalsts konsulāts paredz atteikt vīzu, tas pieteikumu nodod attiecīgajām pārstāvētās dalībvalsts iestādēm, lai tās 23. panta 1., 2. vai 3. punktā paredzētajā termiņā pieņemtu galīgo lēmumu par pieteikumu

[..]

4. Pārstāvošā dalībvalsts ar pārstāvēto dalībvalsti slēdz divpusēju vienošanos, kurā ir šādi elementi:

a) tajā precizē šādas pārstāvības laiku, pat ja tikai pagaidu kārtā, un procedūras tās izbeigšanai;

b) jo īpaši tad, ja pārstāvētajai dalībvalstij attiecīgajā trešā valstī ir konsulāts, tajā var paredzēt, ka pārstāvētā dalībvalsts nodrošina telpas, personālu un maksājumus;

c) tajā var paredzēt, ka pārstāvības dalībvalstij ir jānosūta pārstāvētās dalībvalsts centrālajām iestādēm dažu kategoriju trešo valstu valstspiederīgo iesniegti pieteikumi, lai iepriekš apspriestos, kā paredzēts 22. pantā;

d) atkāpjoties no 2. punkta, ar to var pilnvarot pārstāvības dalībvalsts konsulātu atteikt vīzas izsniegšanu pēc pieteikuma izskatīšanas.

5. Dalībvalstis, kurām trešā valstī nav konsulāta, cenšas vienoties par pārstāvības pasākumiem ar dalībvalstīm, kurām ir konsulāti attiecīgajā valstī.

6. Lai pieteikuma iesniedzējiem vājas transporta infrastruktūras vai liela attāluma dēļ konkrētajā reģionā vai ģeogrāfiskajā teritorijā nebūtu jāpieliek nesamērīgas pūles, lai sasniegtu konsulātu, dalībvalstis, kurām nav pārstāvniecības šajā reģionā vai teritorijā, cenšas vienoties par pārstāvības pasākumiem ar dalībvalstīm, kurām šajā reģionā vai teritorijā ir konsulāti.

[..]"

13 Minētā kodeksa 32. panta 3. punktā ir noteikts:

"Pieteikuma iesniedzējiem, kam vīzas ir atteiktas, ir tiesības iesniegt pārsūdzību. Pārsūdzības ceļ pret to dalībvalsti, kas ir pieņēmusi galīgo lēmumu par pieteikumu, un saskaņā ar attiecīgās dalībvalsts tiesību aktiem. Dalībvalstis pieteikuma iesniedzējiem sniedz informāciju par procedūrām, kas jāievēro pārsūdzības gadījumā, kā norādīts VI pielikumā."

14 Saskaņā ar šā kodeksa 47. panta 1. punktu:

"Dalībvalstu centrālās iestādes un konsulāti nodrošina plašai sabiedrībai visu svarīgo informāciju par vīzas pieteikumu iesniegšanu, jo īpaši:

[..]

h) par to, ka lēmumi par pieteikumu noraidīšanu jāpaziņo pieteikuma iesniedzējam un ka tajos jānorāda šo lēmumu iemeslu pamatojums, un ka pieteikumu iesniedzējiem, kuru pieteikumi ir noraidīti, ir tiesības pārsūdzēt, norādot informāciju par procedūru, kas jāievēro pārsūdzības gadījumā, tostarp par kompetento iestādi, kā arī par pārsūdzības iesniegšanas termiņu;

[..]."

Vīzu rokasgrāmata

15 Rokasgrāmatā par vīzu pieteikumu apstrādi un grozījumiem izsniegtajās vīzās, kas pieņemta ar Komisijas 2010. gada 19. marta Lēmumu C(2010) 1620, galīgā redakcija, ir paskaidrots, ka "Vīzu kodeksā un šajā rokasgrāmatā termins "dalībvalsts" attiecas uz tām ES dalībvalstīm, kas pilnībā piemēro Šengenas *acquis*, un asociācijas valstīm, un jēdziens "dalībvalsts teritorija" attiecas uz šo "dalībvalstu" teritoriju".

Vienošanās par pārstāvību, kas noslēgta starp Nīderlandes Karalisti un Šveices Konfederāciju

16 Nīderlandes Karalistes un Šveices Konfederācijas vienošanās par pārstāvību, kas bija piemērojama attiecīgajā laikā, stājās spēkā 2014. gada 1. oktobrī. Tajā ir precizēts, ka Šveices Konfederācija pārstāv Nīderlandes Karalisti attiecībā uz visu veidu Šengenas vīzām, arī Šrilankā.

17 Saskaņā ar šīs vienošanās 2. punktu "pārstāvībā" ietilpst arī "vīzas atteikšana, ja tas paredzēts atbilstoši Vīzu kodeksa 8. panta 4. punkta d) apakšpunktam, un pārsūdzības izskatīšana atbilstoši pārstāvošās valsts tiesību aktiem (Vīzu kodeksa 32. panta 3. punkts)". [Šeit un turpmāk neoficiāls tulkojums]

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

18 Šrilankas valstspiederīgie *S. Vethanayagam* un *S. Sumanan*, kas ir precējušies un dzīvo Šrilankā, 2016. gada 16. augustā katrs iesniedza Nīderlandei pieteikumu īstermiņa vīzas saņemšanai nolūkā apciemot *S. Vethanayagam* māsu *K. Vethanayagam*, kura ir Nīderlandes valstspiederīgā un dzīvo Amsterdamā (Nīderlande). Šie pieteikumi tika iesniegti Šveices konsulātam Kolombo (Šrilanka), izmantojot pakalpojumu sniedzēja *VFS Global* starpniecību, pamatojoties uz vienošanos par pārstāvību, kas noslēgta starp Nīderlandes Karalisti un Šveices Konfederāciju.

19 Šveices konsulārās iestādes, īstenojot Nīderlandes Karalistes pārstāvību, ar 2016. gada 19. augusta lēmumiem vīzas pieteikumus noraidīja – tā iemesla dēļ, ka *S. Vethanayagam* un *S. Sumanan* nebija iesnieguši pierādījumus par to, ka viņiem ir pietiekami līdzekļi gan plānotās uzturēšanās laikam, gan mājupceļam uz savu izcelsmes valsti.

20 *S. Vethanayagam* un *S. Sumanan* šos lēmumus apstrīdēja, vēršoties pie Nīderlandes ārlietu ministra. Viņš ar 2016. gada 28. septembra lēmumiem atzina, ka viņa kompetencē nav izskatīt šo pieteikumu.

21 Turklāt sūdzība, ko attiecīgās personas Šveices iestādēm iesniedza attiecībā uz 2016. gada 19. augusta lēmumiem, tika noraidīta ar *Staatssekretariat für Migration* (Migrācijas lietu valsts sekretariāts, Šveice) 2016. gada 2. decembra lēmumu. *Bundesverwaltungsgericht* (Federālā administratīvā tiesa, Šveice) vispirms noraidīja pārsūdzības iesniedzēju lūgumu par bezmaksas tiesvedību un atteicās izskatīt šā lēmuma pārsūdzību tā iemesla dēļ, ka nebija samaksāta nepieciešamā drošības nauda.

22 *S. Vethanayagam* un *S. Sumanan*, kā arī *K. Vethanayagam* – iesaistītās personas statusā – iesniedza *Visadienst* (Vīzu dienests, Nīderlande) jaunu īstermiņa vīzas pieteikumu attiecībā uz divām pirmajām personām. Šis pieteikums tika noraidīts ar Nīderlandes ārlietu ministra 2016. gada 18. oktobra lēmumu.

23 Nīderlandes ārlietu ministrs ar 2016. gada 23. novembra lēmumu kā nepieņemamu noraidīja pieteikumu, ko prasītāji pamatlietā bija iesnieguši par 2016. gada 18. oktobra lēmumu.

24 Prasītāji pamatlietā minētos 2016. gada 28. septembra un 2016. gada 23. novembra lēmumus pārsūdzēja *Rechtbank den Haag, zittingsplaats Utrecht* (Hāgas tiesa, tiesas sēžu vieta Utrehtā, Nīderlande), apgalvojot, ka Nīderlandes Karalistei ir pienākums izskatīt viņu sūdzības un viņu vīzas pieteikumus un ka Šveices Konfederācija lietā bija iestājusies tikai kā Nīderlandes Karalistes pārstāve. Prasītāji pamatlietā uzskata, ka saskaņā ar Savienības tiesību normām viņiem bija tiesības iesniegt vīzas pieteikumus valstij, kas ir viņu galvenais ceļamērķis, un apgalvo, ka tas, ka vīzas pieteikuma iesniegšanas procedūras pilnā mērā ir uzticētas citai valstij, ir pretrunā Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – "Harta") 47. pantā nostiprinātajam principam par tiesību efektīvu aizsardzību.

25 Nīderlandes ārlietu ministrs apgalvo, ka viņa kompetencē nebija izskatīt prasītāju pamatlietā iesniegtos vīzas pieteikumus.

26 Pirmkārt, pamatojoties uz Vīzu kodeksa 8. panta 4. punktu un uz šo normu balstīto verbālnotu, kompetence izskatīt Šrilankā iesniegtos vīzas pieteikumus esot nodota Šveices Konfederācijai.

27 Otrkārt, Šveices konsulārajām iestādēm Kolombo pilsētā esot kompetence atteikt vīzas izsniegšanu, un prasītājiem pamatlietā saskaņā ar Vīzu kodeksa 32. panta 3. punktu pārsūdzība būtu jāceļ pret Šveices Konfederāciju kā valsti, kura pieņēmusi galīgo lēmumu attiecībā uz viņu pieteikumiem.

28 Treškārt, trešo valstu valstspiederīgo – ar dzīvesvietu Šrilankā – vīzas pieteikumi nevarot tikt iesniegti tieši vīzu dienestam Nīderlandē. Proti, tā kā Šrilankā Nīderlandes Karalisti pārstāv Šveices Konfederācija, saskaņā ar Vīzu kodeksa 6. panta 1. punktu vīzu pieteikumi esot jāiesniedz Šveices konsulārajās iestādēs.

29 Šādos apstākļos iesniedzējtiesai ir šaubas par to, kā būtu interpretējams Vīzu kodekss vispirms attiecībā uz iesaistītās personas statusu vīzas procedūrās, turpinājumā – uz jēdzienu "pārstāvība" un visbeidzot – uz konsulārās pārstāvības sistēmas saderīgumu ar tiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā, kas atzītas Hartas 47. pantā.

30 Šajos apstākļos *Rechtbank Den Haag, zittingsplaats Utrecht* (Hāgas tiesa, tiesas sēžu vieta Utrehtā) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai Vīzu kodeksa 32. panta 3. punkts nepieļauj to, ka iesaistītai personai kā ieinteresētajai personai, kuru skar prasītāju vīzu pieteikums, ir iespēja savā vārdā apstrīdēt vīzas atteikumu un par to celt prasību?

2) Vai Vīzu kodeksa 8. panta 4. punktā reglamentētā pārstāvība ir jāsaprot tādējādi, ka kompetenta joprojām (arī) ir pārstāvētā valsts vai ka kompetence pilnībā tiek nodota pārstāvošajai valstij un līdz ar to pārstāvētā valsts pati vairs nav kompetenta?

3) Ja saskaņā ar Vīzu kodeksa 8. panta 4. punkta d) apakšpunktu ir iespējamas abas otrajā jautājumā norādītās pārstāvības formas, kura dalībvalsts ir jāuzskata par dalībvalsti, kas Vīzu kodeksa 32. panta 3. punkta izpratnē pieņem galīgo lēmumu?

4) Vai Vīzu kodeksa 8. panta 4. punkta un 32. panta 3. punkta interpretācija, saskaņā ar kuru vīzas pieteikumu iesniedzēji var apstrīdēt to pieteikumu atteikumus tikai pārstāvošās dalībvalsts iestādē vai tiesā, nevis pārstāvētajā dalībvalstī, attiecībā uz kuru tiek lūgta vīza, atbilst tiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību [Hartas] 47. panta izpratnē? Vai, atbildot uz šo jautājumu, nozīme ir tam, ka ar noteikto pārsūdzību tiek nodrošināts, ka pieteikuma iesniedzējam ir tiesības būt uzklausītam, ka viņam ir tiesības uz to, ka tiesvedība notiek vienā no dalībvalsts valodām, ka administratīvās un tiesāšanās nodevas par sūdzības procedūru un prasības tiesvedību pieteikuma iesniedzējam nav nesamērīgi augstas un ka ir iespējams nodrošināt finansētu juridisko palīdzību? Vai, ņemot vērā

valsts rīcības brīvību vīzu jautājumos, saistībā ar atbildes sniegšanu uz šo jautājumu ir nozīme tam, vai Šveices tiesa ir pietiekami informēta par situāciju Nīderlandē, lai varētu piedāvāt efektīvu tiesību aizsardzību?"

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

31 Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Vīzu kodeksa 32. panta 3. punkts ir interpretējams tādējādi, ka tas ļauj iesaistītajai personai savā vārdā pārsūdzēt lēmumu par vīzas atteikumu.

Par pieņemamību

32 Vispirms Eiropas Komisija apstrīd pirmā prejudiciālā jautājuma pieņemamību, apgalvojot, ka pamatlietai neesot piemērojami Nīderlandes tiesību akti, jo šajā gadījumā galīgo lēmumu par vīzas pieteikumu pieņēma Šveices iestādes, nevis Nīderlandes iestādes.

33 Šādam argumentam nevar piekrist.

34 Pirmkārt, ir jānorāda, ka tās valsts konstatēšana, kurā saskaņā ar Vīzu kodeksa 32. panta 3. punktu ir pārsūdzams lēmums par vīzas atteikumu, ir uzskatāma par vienu no jautājumiem, kas ir šā lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets, tāpēc atbilde uz šo jautājumu nav sagaidāma no pirmā prejudiciālā jautājuma pieņemamības izvērtējuma.

35 Otrkārt, saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru LESD 267. pantā iedibinātās sadarbības starp to un valsts tiesām ietvaros tikai valsts tiesai, kas iztiesā lietu un kas ir atbildīga par pieņemamo tiesas nolēmumu, ņemot vērā lietas īpatnības, ir jānovērtē gan tas, cik lielā mērā prejudiciālais nolēmums ir nepieciešams sprieduma taisīšanai, gan arī Tiesai uzdoto jautājumu atbilstība. Tādēļ, ja uzdotie jautājumi attiecas uz Savienības tiesību interpretāciju, Tiesai principā ir jālemj (spriedums, 2018. gada 4. decembris, *Minister for Justice and Equality* un *Commissioner of An Garda Síochána*, C-378/17, EU:C:2018:979, 26. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

36 No minētā izriet, ka uz jautājumiem par Savienības tiesību interpretāciju attiecas atbilstības prezumpcija. Tiesa var atteikties lemt par valsts tiesas uzdotu prejudiciālo jautājumu tikai tad, ja ir acīmredzams, ka lūgtajai Savienības tiesību interpretācijai nav nekāda sakara ar pamatlietas apstākļiem vai tās priekšmetu, ja problēmai ir hipotētisks raksturs vai arī ja Tiesai nav zināmi faktiskie un tiesību apstākļi, kas vajadzīgi, lai sniegtu lietderīgu atbildi uz tai uzdotajiem jautājumiem (spriedums, 2018. gada 4. decembris, *Minister for Justice and Equality* un *Commissioner of An Garda Síochána*, C-378/17, EU:C:2018:979, 27. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

37 Šajā gadījumā pirmais prejudiciālais jautājums ir par Savienības tiesību normu interpretāciju, konkrētāk, par to, vai iesaistītai personai Vīzu kodeksa 32. panta 3. punktā paredzētās pārsūdzības ietvaros ir *locus standi* attiecībā uz lēmumu par vīzas atteikumu.

38 Turklāt, izņemot to, ka lēmumā lūgt prejudiciālu nolēmumu faktiskie un juridiskie apstākļi ir izklāstīti veidā, kas ir pietiekams, lai dotu iespēju konstatēt uzdotā jautājuma tvērumu, nešķiet, ka lūgtajai Savienības tiesību normu interpretācijai nebūtu nekādas saistības ar pamatlietas faktiskajiem apstākļiem vai priekšmetu vai ka problēma būtu hipotētiska.

39 Proti, kā izriet no lēmuma lūgt prejudiciālu nolēmumu, iesaistītā persona *K. Vethanayagam*, kas ir vīzas pieteikuma iesniedzēju attiecīgi māsa un vīra māsa un kas dzīvo Nīderlandē, tāpat kā viņi pārsūdzēja Vīzu dienesta lēmumu par atteikumu izsniegt viņiem vīzas.

40 Līdz ar to šķiet, ka Tiesas atbilde attiecībā uz iesniedzējtiesas lūgto interpretāciju pēdējai minētajai ir nepieciešama, lai tā varētu taisīt savu spriedumu.

41 Līdz ar to pirmais prejudiciālais jautājums ir pieņemams.

Par lietas būtību

42 Attiecībā uz Vīzu kodeksa 32. panta 3. punkta interpretāciju ir jāatgādina, ka saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru, interpretējot Savienības tiesību normu, ir jāņem vērā ne tikai tās teksts, bet arī tās konteksts un mērķi, kas ir izvirzīti tiesiskajā regulējumā, kurā šī norma ir ietverta (spriedums, 2018. gada 7. februāris, *American Express*, C-304/16, EU:C:2018:66, 54. punkts un tajā minētā judikatūra).

43 Pirmkārt, runājot par Vīzu kodeksa 32. panta 3. punktu, saskaņā ar tā pirmo teikumu "pieteikuma iesniedzējiem, kam vīzas ir atteiktas, ir tiesības iesniegt pārsūdzību". Tādējādi no minētās normas formulējuma izriet, ka ir tieši atzītas attiecīgā vīzas pieteikuma iesniedzēja tiesības pārsūdzēt lēmumu par vīzas atteikumu.

44 Šo tiesību atzīšana nav pretrunā tam, ka Vīzu kodeksa 32. panta 3. punkta otrajā teikumā ir paredzēts, ka pārsūdzības ceļ pret to dalībvalsti, kas ir pieņēmusi galīgo lēmumu par vīzas pieteikumu, un "saskaņā ar attiecīgās dalībvalsts tiesību aktiem".

45 Šajā ziņā Tiesa jau ir nospriedusi, ka Savienības likumdevējs, norādot uz dalībvalstu tiesību aktiem, ir atļāvis dalībvalstīm noteikt to konkrēto tiesību aizsardzības līdzekļu veidus un noteikumus, kādi ir vīzu pieteikuma iesniedzējiem (spriedums, 2017. gada 13. decembris, *El Hassani*, C-403/16, EU:C:2017:960, 25. punkts).

46 No tā izriet, ka atsauce uz dalībvalstu tiesību aktiem nepārsniedz procesuālo noteikumu reglamentēšanu, savukārt tās personas konstatēšana, kurai ir tiesības uz pārsūdzību, ir tieši paredzēta Vīzu kodeksa 32. panta 3. punktā.

47 Otrkārt, šādu konstatējumu apstiprina Vīzu kodeksa 32. panta 3. punkta konteksts. Šajā ziņā no šā kodeksa 47. panta 1. punkta h) apakšpunkta izriet, ka dalībvalstu centrālās iestādes un to konsulāti dara zināmu plašai sabiedrībai visu noderīgo informāciju attiecībā uz vīzas pieteikumu, it īpaši to, ka lēmumi par vīzas atteikumu ir jāpaziņo pieteikuma iesniedzējiem un ka viņiem ir tiesības uz pārsūdzību.

48 Turklāt, kā izriet no Vīzu kodeksa VI pielikuma, tajā ietvertā standartveidveidlapa paziņojumam par vīzas atteikumu, anulēšanu vai atcelšanu un tā pamatojumam ir adresējama pieteikuma iesniedzējam vai vīzas turētājam. Šī veidlapa ietver arī sarakstu ar iemesliem, kas saskaņā ar Vīzu kodeksa 32. panta 1. punktu var būt par pamatojumu lēmumam par atteikumu. No tā izriet, ka šāds lēmums ir pamatojams vienīgi ar iemesliem, kas saistīti ar vīzas pieteikuma iesniedzēju.

49 Proti, kompetentajai valsts iestādei šajā veidlapā, kas tai ir jāaizpilda, pēc tam, kad tā ir norādījusi, ka tā ir attiecīgi "izskatījusi [..] vīzas pieteikumu" vai "izskatījusi [..] vīzu", ir jāprecizē iemesls vai iemesli, ar kuriem pamatota vīzas atteikšana, atcelšana vai anulēšana, no to vienpadsmit iemeslu vidus, kas minēti veidlapā, proti: vīzas pieteikuma iesniedzējs iesniedzis fiktīvu/viltotu ceļošanas dokumentu; nav sniegts plānotās uzturēšanās mērķa un nosacījumu pamatojums; vīzas pieteikuma iesniedzējs nav sniedzis pierādījumus par pietiekamiem līdzekļiem iztikai plānotajā uzturēšanas laikā; vīzas pieteikuma iesniedzējs jau ir uzturējies dalībvalstu teritorijā vismaz 90 dienas attiecīgajā 180 dienu laikposmā – ar vienoto vīzu vai ierobežota teritoriālā derīguma vīzu; vīzas pieteikuma iesniedzējs ir persona, par ko Šengenas Informācijas sistēmā (*SIS*) ir izdots brīdinājums par ieceļošanas aizliegumu; viena vai vairākas dalībvalstis uzskata, ka vīzas pieteikuma iesniedzējs ir apdraudējums sabiedriskajai kārtībai,

iekšējai drošībai vai sabiedrības veselībai, vai arī vai vienas vai vairāku dalībvalstu starptautiskajām attiecībām; vīzas pieteikuma iesniedzējs nav iesniedzis pierādījumus par pietiekamu un derīgu ceļojuma medicīnisko apdrošināšanu; vīzas pieteikuma iesniedzēja iesniegtā informācija par plānotās uzturēšanās mērķa un nosacījumu pamatojumu nav ticama; nav bijis iespējams pārliecināties par vīzas pieteikuma iesniedzēja nodomu izceļot no dalībvalstu teritorijas pirms vīzas termiņa beigām; vīzas pieteikuma iesniedzējs nav iesniedzis pietiekamu pierādījumu tam, ka viņš nevarēja iesniegt vīzas pieteikumu jau iepriekš, kas attaisnotu vīzas pieteikšanu pie robežas, un vīzas atcelšanu ir lūdzis vīzas turētājs.

50 Līdz ar to no konteksta, kurā skatāms Vīzu kodeksa 32. panta 3. punkts, izriet, ka tiesības pārsūdzēt lēmumu par vīzas atteikumu ir vienīgi vīzas pieteikuma iesniedzējam.

51 Treškārt, attiecībā uz Vīzu kodeksā izvirzītajiem mērķiem no šā kodeksa 1. panta kopsakarā ar tā 18. un 28. apsvērumu izriet, ka tā mērķis, lai nodrošinātu kopīgās vīzu politikas saskaņotu piemērošanu, ir noteikt procedūras un nosacījumus vīzu izsniegšanai tranzītam vai plānotām uzturēšanās reizēm dalībvalstu teritorijā uz laiku līdz 90 dienām jebkurā 180 dienu laikposmā.

52 Šajā ziņā saskaņā ar Vīzu kodeksa 2. panta 2) punkta a) un b) apakšpunktu vīza ir definēta kā kādas dalībvalsts izdota atļauja attiecīgi tranzītā šķērsot vai plānoti uzturēties dalībvalstu teritorijā uz laiku, kas nepārsniedz 90 dienas jebkurā 180 dienu laikposmā, vai atļauja tranzītā šķērsot dalībvalstu lidostu starptautiskā tranzīta zonas. Līdz ar to no šādas atļaujas izriet, ka vīzas pieteikuma iesniedzējam ir konkrētas tiesības.

53 Ciktāl Vīzu kodeksa 32. panta 3. punktā paredzētā pārsūdzība ir vērsta uz to, lai panāktu lēmuma par vīzas atteikumu grozīšanu, vīzas pieteikuma iesniedzējs kā šā lēmuma adresāts ir tas, kuram ir tieša un konkrēta interese to pārsūdzēt.

54 Saskaņā ar šā sprieduma 45. punktā minēto judikatūru šāds konstatējums neliedz dalībvalstīm, nosakot vīzas pieteikuma iesniedzējiem pieejamo tiesību aizsardzības līdzekļu konkrētos veidus un noteikumus, atļaut iesaistītajai personai iestāties Vīzu kodeksa 32. panta 3. punktā paredzētajā pārsūdzības procedūrā kopā ar vīzas pieteikuma iesniedzēju.

55 Tomēr, ņemot vērā šā sprieduma 47. punktā minēto, iesaistītā persona var iestāties lietā tikai kā pakārtota papildu puse attiecībā pret vīzas pieteikuma iesniedzēju, nevis patstāvīgi.

56 Turklāt, ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, Vīzu kodeksa 32. panta 3. punkts neliedz lēmuma par vīzas atteikumu adresātam pilnvarot trešo personu viņu pārstāvēt tiesā.

57 Ņemot vērā visus iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka Vīzu kodeksa 32. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tajā nav atļauts iesaistītajai personai savā vārdā pārsūdzēt lēmumu par vīzas atteikumu.

Par otro un trešo jautājumu

58 Ar otro un trešo jautājumu, uz kuriem ir jāatbild kopā, iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Vīzu kodeksa 8. panta 4. punkta d) apakšpunkts un 32. panta 3. punkts ir interpretējami tādējādi – ja pastāv divpusēja vienošanās par pārstāvību, kurā paredzēts, ka pārstāvošās dalībvalsts konsulārās iestādes ir pilnvarotas pieņemt lēmumus par vīzas atteikumu, šīs valsts kompetentajām iestādēm ir pienākums izskatīt pārsūdzību attiecībā uz lēmumu par vīzas atteikumu.

59 Lai atbildētu uz šiem jautājumiem, ir jānorāda, ka Vīzu kodeksa III sadaļā ir izklāstītas normas attiecībā uz vīzu izsniegšanas procedūrām un nosacījumiem.

60 Ciktāl šīs normas attiecas uz dalībvalstīm, tās attiecas arī uz Šveices Konfederāciju, kā izriet, piemēram, no Nolīguma par Šveices Konfederācijas asociēšanu Šengenas *acquis* 2. panta, kas aplūkots, ņemot vērā Vīzu kodeksa 34. apsvērumu.

61 Vispirms no Vīzu kodeksa 4. panta 1. punkta ir secināms, ka principā vīzas pieteikumus izskata konsulāti.

62 Turpinājumā, runājot par dalībvalsti, kas ir kompetenta izskatīt vienoto vīzas pieteikumu un pieņemt par to lēmumu, Vīzu kodeksa 5. panta 1. punktā ir norādīta vai nu dalībvalsts, kuras teritorija ir vienīgais apmeklējuma(-u) mērķis, vai arī, ja apmeklējums aptver vairāk par vienu ceļojuma mērķi, dalībvalsts, kuras teritorijā atrodas galvenais apmeklējuma mērķis uzturēšanās ilguma vai nolūka ziņā, vai arī, ja galveno mērķi nevar noteikt, dalībvalsts, kuras ārējo robežu ir plānojis šķērsot pieteikuma iesniedzējs, lai ieceļotu dalībvalstu teritorijā.

63 Turklāt attiecībā uz konsulāro teritoriālo kompetenci no Vīzu kodeksa 6. panta 1. punkta izriet, ka vīzas pieteikumi principā ir jāiesniedz tās valsts konsulātā, kuras jurisdikcijā ir pieteikuma iesniedzēja likumīgā dzīvesvieta.

64 Tomēr no Vīzu kodeksa 8. panta 5. un 6. punkta – kopsakarā ar tā 4. apsvērumu – izriet, ka, lai vīzas pieteikuma iesniedzējiem nebūtu jāpieliek nesamērīgas pūles, lai sasniegtu konsulātu, dalībvalstīm, kurām kādā trešā valstī vai kādā trešās valsts daļā nav konsulāta, ir jācenšas panākt vienošanos par pārstāvību.

65 Šajā nolūkā Vīzu kodeksa 8. pantā ir tieši noteikts, ka dalībvalstis var noslēgt divpusēju vienošanos, kurā viena dalībvalsts paziņo, ka tā ir gatava pārstāvēt otru dalībvalsti saistībā ar lēmumu par vīzas pieteikumiem pieņemšanu.

66 Tomēr šajā 8. pantā attiecībā uz pārstāvības tvērumu ir paredzētas dažādas situācijas – atkarībā no plānotā lēmuma par vīzas pieteikumu, kā arī no vienošanās par pārstāvību noteikumiem.

67 No vienas puses, gadījumam, kad tiek plānots pieņemt vīzas pieteikumu, Vīzu kodeksa 8. panta 1. punktā ir paredzēts, ka "dalībvalsts var piekrist pārstāvēt citu dalībvalsti, kas saskaņā ar 5. pantu ir kompetenta, attiecīgās dalībvalsts vārdā izskatīt pieteikumus un izsniegt vīzas", un vēl piebilsts, ka "dalībvalsts var arī ierobežoti pārstāvēt citu dalībvalsti – vienīgi, lai pieņemtu pieteikumus un reģistrētu biometriskos identifikatorus".

68 Līdz ar to vīzu izsniegšanas gadījumam Vīzu kodeksa 8. panta 1. punktā ir paredzēti divi dažādi pārstāvības līmeņi, proti, pirmais līmenis, kurā notiek pieteikuma izskatīšana un vīzas izsniegšana, un otrais līmenis, kas ir ierobežotāks un attiecas tikai uz pieteikumu pieņemšanu.

69 No otras puses, arī gadījumam, kad ir plānots lēmums par vīzas atteikumu, Vīzu kodeksa 8. pantā ir paredzēti divi dažādi pārstāvības līmeņi: pirmajam ir vispārīgas normas iezīmes, bet otrajam – speciālas normas iezīmes.

70 Attiecībā uz šo vispārīgo normu Vīzu kodeksa 8. panta 2. punktā ir noteikts – ja pārstāvošās dalībvalsts konsulāts paredz atteikt vīzu, tas pieteikumu nodod attiecīgajām pārstāvētās dalībvalsts iestādēm, lai tās pieņemtu galīgo lēmumu par šo pieteikumu.

71 Attiecībā uz šo speciālo normu minētā kodeksa 8. panta 4. punkta d) apakšpunktā ir paredzēts, ka, atkāpjoties no vispārīgās normas, ar divpusēju vienošanos par pārstāvību starp divām dalībvalstīm var pilnvarot pārstāvošās dalībvalsts konsulātu pēc pieteikuma izskatīšanas atteikt vīzas izsniegšanu.

72 Citiem vārdiem sakot, gadījumā, kad pārstāvošā dalībvalsts uzskata, ka vīzas pieteikums ir noraidāms, tā šo pieteikumu iesniedz pārstāvētās dalībvalsts iestādēm, ja vien divpusējā vienošanās par pārstāvību nav noteikts citādi. Pēdējām minētajām ir pienākums pieņemt galīgo lēmumu. Turpretī, ja divpusējā vienošanās par pārstāvību paredzēts citādi, pienākums noraidīt vīzas pieteikumu un līdz ar to pieņemt galīgo lēmumu ir pārstāvošās dalībvalsts iestādēm.

73 Līdz ar to, ciktāl Vīzu kodeksa 32. panta 3. punktā ir paredzēts, ka pārsūdzība attiecībā uz lēmumu par vīzas atteikumu ir ceļama pret dalībvalsti, kas pieņēmusi galīgo lēmumu attiecībā uz šo pieteikumu, tās valsts konstatēšana, kuras kompetencē ir pieņemt galīgo lēmumu, un līdz ar to, pret kuru ir ceļama pārsūdzība, gadījumā, kad pastāv divu dalībvalstu vienošanās par pārstāvību, ir atkarīga no šīs vienošanās noteikumiem.

74 Šajā gadījumā Nīderlandes Karalistes teritorija ir prasītāju pamatlietā vienīgais ceļojuma mērķis, un, ja nebūtu vienošanās par pārstāvību, tad, pamatojoties uz Vīzu kodeksa 5. un 6. pantu, vīzas pieteikumi būtu bijuši jāiesniedz šīs dalībvalsts konsulātā Šrilankā. Tomēr, kā izriet no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu, Nīderlandes Karalistei šajā valstī nav sava konsulāta, un tādēļ tā 2014. gada 1. oktobrī ar Šveices Konfederāciju noslēdza vienošanos par pārstāvību. Tā ir devusi prasītājiem pamatlietā iespēju savus Nīderlandei adresētos īstermiņa vīzas pieteikumus iesniegt Šveices konsulātā Kolombo pilsētā.

75 Šī vienošanās paredz – ja Šveices Konfederācija pārstāv Nīderlandes Karalisti, tai arī ir pienākums "atteikt vīzas izsniegšanu, ja tas nepieciešams saskaņā ar Vīzu kodeksa 8. panta 4. punkta d) apakšpunktu", un "izskatīt pārsūdzību saskaņā ar pārstāvošās valsts tiesību aktiem".

76 Līdz ar to, ciktāl, pamatojoties uz minēto vienošanos, Šveices Konfederācijai ir pienākums pieņemt galīgo lēmumu attiecībā uz Nīderlandei adresētajiem īstermiņa vīzas pieteikumiem, kurus iesnieguši prasītāji pamatlietā, šai pirmajai minētajai valstij saskaņā ar Vīzu kodeksa 32. panta 3. punktu bija arī kompetence izskatīt pārsūdzību attiecībā uz lēmumiem par vīzas atteikumu.

77 Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz otro un trešo jautājumu ir jāatbild, ka Vīzu kodeksa 8. panta 4. punkta d) apakšpunkts un 32. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi – ja pastāv divpusēja vienošanās par pārstāvību, kurā paredzēts, ka pārstāvošās dalībvalsts konsulārās iestādes ir pilnvarotas pieņemt lēmumus par vīzas atteikumu, šīs dalībvalsts kompetentajām iestādēm ir pienākums izskatīt pārsūdzību attiecībā uz lēmumu par vīzas atteikumu.

Par ceturto jautājumu

78 Ar ceturto jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Vīzu kodeksa 8. panta 4. punkta d) apakšpunkta un 32. panta 3. punkta tāda kopsakarā veikta interpretācija, ka lēmuma par vīzas atteikumu pārsūdzība ir ceļama pret pārstāvošo valsti, ir saderīga ar pamattiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā.

79 Šajā ziņā nākas konstatēt, ka Vīzu kodeksa normu, ieskaitot šā kodeksa 32. panta 3. punktā paredzētās tiesības uz pārsūdzību, interpretācija, kā izriet no šā paša kodeksa 29. apsvēruma, ir jāveic, ievērojot Romā 1950. gada 4. novembrī parakstītajā Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijā (turpmāk tekstā – "ECPAK") un Hartā atzītās pamattiesības un principus.

80 Tiesību, kuras indivīdi gūst no Savienības tiesībām, efektīvas aizsardzības tiesā princips, uz ko ir atsauce LES 19. panta 1. punkta otrajā daļā, ir Savienības tiesību vispārējs princips, kas izriet no dalībvalstīm kopīgajām konstitucionālajām tradīcijām un kas tika atzīts ECPAK 6. un 13. pantā, un kas šobrīd ir apstiprināts Hartas 47. pantā (spriedums, 2018. gada 27. februāris, *Associação Sindical dos Juízes Portugueses*, C-64/16, EU:C:2018:117, 35. punkts).

81 Konkrētajā Vīzu kodeksa 32. panta 3. punkta kontekstā katrai dalībvalstij ir pienākums nodrošināt, ka tiek ievērotas pamattiesības, it īpaši efektīva tiesību aizsardzību tiesā, paredzot lēmumu par vīzas atteikumu pārsūdzēšanas procedūru, ievērojot līdzvērtības un efektivitātes principus (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 13. decembris, *El Hassani*, C-403/16, EU:C:2017:960, 25. un 42. punkts).

82 Līdz ar to – neatkarīgi no tā, vai valsts, pret kuru ir ceļama lēmuma par vīzas atteikumu pārsūdzība, atkarībā no vienošanās par pārstāvību noteikumiem ir pārstāvošā valsts vai pārstāvētā valsts, – ir jānodrošina pamattiesību, it īpaši vīzas pieteikuma iesniedzēju efektīvas tiesību aizsardzības tiesā, ievērošana.

83 Konkrētāk, tas, ka galīgo lēmumu par vīzas atteikumu kā pamatlietā aplūkotajā gadījumā ir pieņēmusi pārstāvošā valsts, neietekmē pienākumu ievērot šīs tiesības.

84 Attiecībā uz Šveici – saskaņā ar Nolīgumu par Šveices Konfederācijas asociēšanu Šengenas *acquis* – šī regula ir to Šengenas *acquis* noteikumu pilnveidošana, kuri attiecas uz jomu, kas minēta Lēmuma 1999/437 1. panta B punktā, to lasot saistībā ar 3. pantu Lēmumā 2008/146.

85 Saskaņā ar minēto kodeksu Šveices Konfederācija var izsniegt vienotas vīzas, kas derīgas visā Šengenas zonā.

86 Lai arī Šveices Konfederācija nav Savienības dalībvalsts, tā, kopš 1963. gada 6. maija būdama Eiropas Padomes dalībvalsts, ir ne tikai ECPAK līgumslēdzēja puse, bet arī – un it īpaši – asociēta valsts, pamatojoties uz Nolīgumu par Šveices Konfederācijas asociēšanu Šengenas *acquis*, kura desmitajā apsvērumā ir teikts, ka "sadarbība Šengenas jomā balstās uz brīvības, demokrātijas, tiesiskas valsts un cilvēktiesību ievērošanas principiem, kas garantēti [ECPAK]".

87 Turklāt ar Nolīgumu par Šveices Konfederācijas asociēšanu Šengenas *acquis*, kā izriet no tā 1. panta 2. punkta, ir radītas savstarpējas tiesības un pienākumi, tāpēc Šveices Konfederācijai, kā paredzēts minētā nolīguma 2. pantā, ievērojot tajā paredzētās procedūras, ir jāīsteno visi Šengenas *acquis* noteikumi.

88 Ņemot vērā šos apsvērumus, uz ceturto jautājumu ir jāatbild, ka Vīzu kodeksa 8. panta 4. punkta d) apakšpunkta un 32. panta 3. punkta tāda kopsakarā veikta interpretācija, ka lēmuma par vīzas atteikumu pārsūdzība ir ceļama pret pārstāvošo valsti, ir saderīga ar pamattiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā.

Par tiesāšanās izdevumiem

89 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmā palāta) nospriež:

1) Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 810/2009 (2009. gada 13. jūlijs), ar ko izveido Kopienas Vīzu kodeksu, kura grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 610/2013 (2013. gada 26. jūnijs), 32. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tajā nav atļauts iesaistītajai personai savā vārdā pārsūdzēt lēmumu par vīzas atteikumu.

2) **Regulas Nr. 810/2009, kura grozīta ar Regulu Nr. 610/2013, 8. panta 4. punkta d) apakšpunkts un 32. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi – ja pastāv divpusēja vienošanās par pārstāvību, kurā paredzēts, ka pārstāvošās dalībvalsts konsulārās iestādes ir pilnvarotas pieņemt lēmumus par vīzas atteikumu, šīs dalībvalsts kompetentajām iestādēm ir pienākums izskatīt pārsūdzību attiecībā uz lēmumu par vīzas atteikumu.**

3) **Regulas Nr. 810/2009, kura grozīta ar Regulu Nr. 610/2013, 8. panta 4. punkta d) apakšpunkta un 32. panta 3. punkta tāda kopsakarā veikta interpretācija, ka lēmuma par vīzas atteikumu pārsūdzība ir ceļama pret pārstāvošo valsti, ir saderīga ar pamattiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā.**

[Paraksti]